Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

ROK II — WARSZAWA, NIEDZIELA, DN. 28 MAJA 1933 R. — ZESZYT 17

1933 RZEMIOSŁO

Cena 20 gr

CZASOPISMO TYGODNIOWE
WYDAWANE
PRZEZ RADĘ IZB RZEMIEŚLNICZYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ PRZY WSPÓŁUDZIALE IZB RZEMIEŚLNICZYCH.

CENTRALA REDAKCJI I ADMINISTRACJI
WARSZAWA, NOWOGRODZKA 41 m 1, tel. 9-17-42. KONTO P. K. O. 6066

ODDZIAŁY:
BIAŁYSTOK, ul. Kilińskiego 23; *BRZEŚĆ N/B.*, plac J. Piłsudskiego 13; *BYDGOSZCZ*, ul. Jagiellońska 10; *GRUDZIĄDZ*, ul. Groblowa 29/31; *KATOWICE*, ul. Stawowa 10; *KIELCE*, ul. Wspólna 4; *KRAKÓW*, ul. św. Anny 9; *LWÓW*, ul. Kościelna 8; *LUBLIN*, ul. Powiatowa 3; *ŁÓDŹ*, ul. Ewangelicka 18; *ŁUCK*, ul. J. Piłsudskiego 14; *NOWOGRÓDEK*, ul. Piłsudskiego 8; *POZNAŃ*, ul. Fr. Ratajczaka 26/27; *STANISŁAWÓW*, *ul.* Sapieżyńska 18; *TARNOPOL*, Izba Rzemieślnicza, *WARSZAWA*, ul. Szkolna 2; *WILNO*, ul. Adama Mickiewicza 23; *WŁOCŁAWEK*, ul Kaliska 1.

Redaktorzy: WŁ. GINDRICH I A. ZABĘSKI

PRENUMERATA: KWART. Zł. 2.40, PÓŁROCZN. Zł. 4.80, ROCZNIE Zł. 9.60.
CENY OGŁOSZEŃ: Cała strona zł. 180, ½—90 zł., ¼—50 zł., 1/8—25 zł., 1/16—15 zł.

1929—1933

Od chwili powstania Izb Rzemieślniczych do Wielkiego Zjazdu Gospodarczego

Jeżeli rzucamy powyższe dwie daty orjentacyjne, to nie chcemy bynajmniej twierdzić, że stanowią one dwa słupy graniczne, obejmujące pewien zwarty w sobie okres pracy dokonanej. Odcinek bowiem, na którym przypadł nam zaszczyt pracować, jest jak życie całe, w różnorodności swych zjawisk, fluktuacyj, nowych form organizacyjnych ciągle płynny, wyłania w nurcie bieżącego dnia różne zagadnienia, często trudne i skomplikowane. Uwzględniając ponadto, że ostatnie lata, które przyniosły nietylko Polsce ale i całokształtowi gospodarki światowej, tak wielkie trudności, jakich daremnie szukać w perspektywie kilkudziesięciu lat ubiegłych, stanie się zrozumiałe, że nad wszelkiemi poczynaniami społecznemi, nad wszelką pracą pomyślaną na dalszą metę mogła łatwo zawisnąć groza wtargnięcia chaosu, zagubienia się w szczegółach, uronienia głównej wytycznej i linji kierunkowej usiłowań przy najlepszej nawet woli powołanych i czynnych działaczy. *Niebezpieczeństwo to na odcinku rzemieślniczem było i jest bodaj większe, aniżeli w innych działach życia gospodarczego naszego kraju,* albowiem dźwignięcie zrębów nowego rzemiosła polskiego, opartego na zmienionej strukturze organizacyjnej oraz na odmiennej niż dotychczas formie produkcji, o rozszerzonych celach i nowych widnokręgach państwowo - twórczej pracy *przypadło na okres gospodarczo najcięższy od chwili odzyskania niepodległości.*

W poczuciu wewnętrznego zadowolenia, jakkolwiek dalecy od wszelkiego przeceniania rzeczywistości i świadomi większych lub mniejszych błędów, od których nikt, kto naprawdę wkłada w pracę cały entuzjazm i wszystkie swe siły, nie jest wolny, musimy stwierdzić, że w ciągu ostatnich kilku lat dochowaliśmy w pełni *wierności trzem zasadniczym nakazom, które przyświęcają naszym pracom.* Są niemi: *dobro Państwa, dobro rzemiosła i rzeczowa, harmonijna, pozytywna współpraca z Rządem i jego czynnikami.* Zasady te, które jako wytyczne zostały wysunięte na pierwszym Zjeździe Izb Rzemieślniczych w roku 1930-tym, tworzą trzy główne łożyska, w których płynie wartki prąd zmierzający ku ewolucji gospodarczej rzemiosła polskiego.

Gotowość ścisłej współpracy w każdym zakresie

DRUKARNIA WŁ. ŁAZARSKIEGO W WARSZAWIE

z czynnikami, kierującemi Państwem, znalazły swój właściwy oddźwięk, zrozumienie i dobrą wolę kół miarodajnych. *Dość przytoczyć wyjątkowo wszechstronne zajęcie się losem rzemiosła, ujawnione przez Ministra Przemysłu i Handlu Dr. F. Zarzyckiego i najbliższych jego współpracowników.* Nazwiska każdego z nich połączone są z rzetelnym, choć różnorodnym w swej formie sukcesem rzemiosła. Nie można też pominąć gorącej opieki moralnej, jakiej stale udzielał rzemiosłu *Prezes B.B. W. R. p. Walery Sławek,* który, jako Prezes Rady Ministrów i jako przywódca największej grupy parlamentarnej każde przedłożone mu zagadnienie umiał zrozumieć i nadawał mu bieg właściwy i celowy.

To też atmosfera, która wytworzyła się dokoła spraw rzemieślniczych na Zjeździe Gospodarczym w r. 1933, atmosfera, *dla której za słabe byłoby określenie przychylnej* — jest wynikiem coraz głębszego przenikania się ideowego na tle codziennej mrówczej pracy, konstruktywnej. Jeżeli tej miary ekonomiści polscy, jak b. *Min. Matuszewski, b. Minister Miedziński, poseł Sowiński i inni* jednogłośnie wysunęli jako hasło dnia: *„Frontem do drobnego wytwórcy"*, jeżeli w ten sposób rzemiosło staje się tem, czem istotnie być powinno a mianowicie czynnikiem wielkiej wagi gospodarczej i ostoją ładu i porządku społecznego, to znaczy, że praca Rzemieślniczego Samorządu Gospodarczego z tak wielkim trudem i wśród wielkich przeciwności zapoczątkowana przed czterema laty rozwija się w należytym kierunku.

I jeszcze inne niezwykłej wagi hasło podniesiono jako emanację obrad: *jest niem aktywizacja sił społecznych przez wciągnięcie do pracy państwowej wszystkich czyników, które dotąd bez swej winy pozostawały w ukryciu.* Rzemiosło do tego zagadnienia przywiązywało dużą wagę nie od dzisiaj, a wyraz temu dawało na częstych zjazdach i obradach. Szczegółowo specyzował swe stanowisko w tej sprawie Rzemieślniczy Samorząd Gospodarczy na Zjeździe Delegatów Izb Rzemieślniczych w grudniu 1932 roku przy sposobności opracowywania programu gospodarczego rzemiosła, gdzie też uznano, *że skutecznym środkiem pełnej aktywizacji sił gospodarczych rzemiosła jest odpowiednie znowelizowanie ustawy przemysłowej* w tym duchu, aby każdemu najskromniejszemu rzemieślnikowi udostępnić udział w pracy społecznej i współpracy zawodowej. To też przyjęcie przez Zjazd rezolucyj rzemieślniczych z postulatem nowelizacji ustawy przemysłowej na czele świadczy, że sprawa ta weszła w stadjum dojrzałości i przybierze w niedalekiej przyszłości kształty realne.

W ten sposób okres 1929 — 1933 można scharakteryzować jako *lata konsolidowania się rozproszonych sił rzemiosła i przygotowania go do tych zadań, do jakich jest ono istotnie powołane.* Ale jeżeli jest rzeczą bezporną, że Rząd dał z siebie niemal maximum możliwości, to jest rzeczą niemniej konsekwentną i logiczną, że podobne maximum sił i woli, powinno wyłonić z siebie samo społeczeństwo rzemieślnicze. Według słów Min. Miedzińskiego, każdy na swoim skromnym odcinku, przystosowując swe wydatki i wymagania do ograniczonych możliwości powinien trwać na swej placówce i przetrwać. *„Głowa jest do myślenia, a ręce do roboty"* kończył swe przemówienia p. Miedziński, a kiedy Rząd — głowa zadanie swe spełnia, kolej obecnie na ręce — mistrza, czeladnika ich organizacje zawodowe.

W świetle tych uwag wskazania ostatniego Zjazdu nabierają mocy dobrze przemyślonego i pełnego treści programu gospodarczego, a inicjatorom Zjazdu i głównym jego referentom należą się słowa prawdziwego uznania za podjęty trud, który w rezultacie dał syntezę obecnego stanu rzeczy i wskazał właściwe drogi pracy na przyszłość.

Mieczysław Grzybowski.

Z ostatniej chwili

NADZWYCZAJNY ZJAZD DELEGATÓW IZB RZEMIEŚLNICZYCH.

W piątek, dnia 26 maja b. r. odbył się w siedzibie Rady Izb Rzemieślniczych R. P. Nadzwyczajny Zjazd Delegatów Izb Rzemieślniczych. Zjazd obradował nad poszczególnemi punktami nowelizacji ustawy przemysłowej z 1927 roku. Ponieważ numer niniejszy został zamknięty w ciągu trwania obrad, obszerne sprawozdanie ze Zjazdu zamieścimy w następnym (18-tem) wydaniu „Rzemiosła".

OTWARCIE TARGÓW KATOWICKICH.

Zostały uroczyście otwarte IV Targi Katowickie.

Po przemówieniu p. Wojewody Grażyńskiego i p. radcy Sianożęckiego, przy dźwiękach hymnu narodowego p. wojewoda przeciął wstęgę i ogłosił IV Targi Katowickie za otwarte.

Skolei p. Wojewoda Grażyński dokonał przecięcia wstęgi na specjalnie urządzonej w ramach Targów Katowickich wystawie, zorganizowanej przez grupę producentów narzędzi Polskiego Związku Przemysłowców w Warszawie.

W Wystawie grupy producentów narzędzi bierze udział 14 fabryk polskiego przemysłu narzędziowego.

25-LECIE OKRĘGOWEGO TOWARZYSTWA RZEMIEŚLNICZEGO W CZĘSTOCHOWIE.

W Zielone Świątki, w dniach 4 i 5-tego czerwca b. r. odbędzie się w Częstochowie doniosła uroczystość 25-letniego jubileuszu wielce zasłużonego na niwie rzemieślniczej Okręgowego Towarzystwa Rzemieślniczego w Częstochowie. Protektorat honorowy objęli: Wojewoda Kielecki p. Jerzy Paciorkowski, J. Eminencja ks. Dr. Teodor Kubina i Prezydent Izby Rzemieślniczej w Kielcach, p. Edward Balcer. Równocześnie odbędzie się II-gi Wojewódzki Zjazd Rzemiosła Chrześcijańskiego, na którem poruszone będą najważniejsze bieżące zagadnienia rzemieślnicze.

Obrady Sejmu Gospodarczego

Posiedzenie plenarne

W myśl zapowiedzi, odbył się w dniach 18, 19 i 20 maja r. b. Wielki Zjazd Gospodarczy w Warszawie, zwołany z inicjatywy Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem. *Zjazd zaszczycił swą obecnością Pan Prezydent Rzeczypospolitej.* Po zagajeniu przez Prezesa B. B. W. R. p. *Walerego Sławka,* który nawoływał całe społeczeństwo do czynnego wysiłku w celu wzmożenia tętna życia gospodarczego, zabrał głos Prezes Rady Ministrów, p. *Jędrzejewicz,* witając Zjazd i życząc mu owocnych obrad.

Główne referaty na plenum Zjazdu wygłosili pp.: *Wiceminister Tadeusz Lechnicki,* b. Min. Skarbu p. *Ignacy Matuszewski* i Wiceprezes Banku Gospodarstwa Krajowego p. *Stefan Starzyński.*

Jak ożywić produkcję krajową?

P. Minister Lechnicki zobrazował najważniejsze problemy i zasadnicze wytyczne prac gospodarczych Rządu. Po scharakteryzowaniu okresu 1926 — 1930, jako lat pomyślnej konjunktury, mówca przeszedł do omówienia zjawisk kryzysu gospodarczego, stwierdzając, że zmusiły one rząd i społeczeństwo do przegrupowania frontu i jaknajdalej idącego skonsolidowania odcinka gospodarczego. Referent wskazał na szereg konkretnych możliwości aktywizacji życia gospodarczego w kraju w dziedzinie: *rolnictwa, przemysłów, rzemiosła i handlu.* Mówca podkreślił, iż często *brak inicjatywy tamuje rozwój wytwórczości.* Mówiąc o przemyśle, mówca stwierdził, że podstawowym warunkiem jego ożywienia jest usunięcie istniejących w tym zakresie jeszcze *przerostów i wybujałości* (kartele, syndykaty itd., — Przyp. Red.). Mówca przestrzegał, że w każdem przedsięwzięciu muszą być badane z całą bezwzględnością i ostrożnością *podstawy kalkulacyjne,* jeżeli zaś idzie o całokształt polityki gospodarczej Państwa, to *nie wolno nam przejść na drogę przejściowych i sztucznych środków dla ożywienia życia gospodarczego* (inflacji).

Referat na temat położenia gospodarczego Polski na tle sytuacji międzynarodowej wygłosił p. *Minister Matuszewski.* Mówca scharakteryzował powody silnego zmniejszenia się międzynarodowych obrotów handlowych, a następnie stawiając pytanie, czy w interesie Polski leży oderwanie się od gospodarstwa światowego po obszernych wywodach wydał opinję ujemną, gdyż kraj nasz nie może w oparciu o własne surowce wyposażyć ludność w dostateczną ilość *środków produkcji.* Przechodząc do spraw przemysłu, referent podkreślił z naciskiem, że Polska jest krajem, *gdzie wytwory przemysłowe są droższe,* niż gdzieindziej, zaś płody rolne tańsze, niż w większości innych krajów. *Ta rozpiętość między cenami nie jest na dłuższą metę do utrzymania, gdyż* stopa życiowa w całej Polsce musi być przystosowana do stopy życiowej włościanina.

Następny referent, p. *Wiceprezes Starzyński,* wskazał, że jednym z głównych naszych niedomagań jest niedostateczne przestrzeganie równowagi budżetowej. I tak samorządy uginają się pod ciężarem lekkomyślnie zaciągniętych długów, a i w rolnictwie kryzys nie zaznaczyłby się tak silnie, gdyby gospodarstwa nie zadłużyły się ponad miarę. W przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych *istnieje wciąż jeszcze niewłaściwy stosunek administracji do całokształtu wydatków* (olbrzymie uposażenie w przemyśle, tantjemy itd. — Przyp. Red.). Społeczeństwo powinno się *wyzbyć manji kupowania towarów zagranicznuych, gdy są one produkowane w kraju.* Należy raz na zawsze skończyć z błędnym i zgubnym systemem *tezauryzacyjnym,* (przechowywania pieniędzy w domu), a kapitałom zakonspirowanym w prywatnych schowkach należy wskazać *właściwą formę kapitalizacyjną.*

Prace komisyj

Po wygłoszeniu tych trzech głównych referatów, dalsze obrady przeniesiono na teren 5-ciu komisyj, a mianowicie: *rolnej, przemysłowo-handlowej, finansowej, samorządowej i pracy.*

ZAGADNIENIA RZEMIEŚLNICZE PRZEDMIOTEM OBRAD KOMISJI PRZEMYSŁOWO - HANDLOWEJ.

Komisja przemysłowo - handlowa, której przewodniczył pos. B. Miedziński, była jednym z głównych ośrodków zainteresowania się Zjazdu. To też w gronie uczestników widzieliśmy szereg najwybitniejszych działaczy i przedstawicieli Rządu, a więc w pierwszej linji, p. Ministra F. *Zarzyckiego,* b. min. *E. Kwiatkowskiego,* Prezesa *Cz. Klarnera,* b. min. *I. Matuszewskiego,* b. min. *A. Kühna,* b. min. *P. Romockiego,* dyr. *Hołyńskiego,* dyr. *Minkowskiego* i wielu innych. Główne referaty na plenum Komisji wygłosili pp.: poseł *Z. Sowiński* na temat: „Polityka przemysłowa i aktualne zagadnienia przemysłowe", *H. Brun:* „O polityce handlowej i aktualnych zagadnieniach handlu" i poseł *Edward Idzikowski:* O aktualnych zagadnieniach rzemiosła".

Pierwszy mówca, jakkolwiek miał temat najbardziej ramowy — poświęcił rzemiosłu bardzo wiele miejsca, utrzymując, że ciężki przemysł i wielki handel odgrywają stosunkowo znacznie mniejszą rolę w gospodar-

stwie narodowem aniżeli średnie przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe i warsztaty rzemieślnicze. Zdaniem mówcy, hasłem chwili obecnej powinno być: *„Frontem do przemysłu przetwórczego, a zwłaszcza średniego i małego, oraz frontem do konsumenta krajowego"*. Hasło to da się zrealizować przez politykę niskich cen, a więc obniżenie elementów kosztów produkcji. Referent wypowiada się równocześnie przeciwko redukcji płac, wskazując, że możliwości obniżenia kosztów produkcji istnieją na drodze zmniejszenia t. zw. kosztów ogólnych i handlowych. Jeżeli chodzi o handel zagraniczny, to niesłuszną rzeczą jest tworzenie wysokiej ochrony celnej dla surowców niewytwarzanych w kraju. Do opanowania rynku krajowego dążyć należy drogą wypierania zbędnych artykułów zagranicznych i szukania możliwości zbytu artykułów krajowych przez odpowiednią reklamę i propagandę oraz dostosowanie cen i jakości do potrzeb rynku.

Po referacie prez. *Henryka Bruna* o aktualnych zagadnieniach handlu, zabrał głos trzeci skolei mówca. pos. *Edward Idzikowski*, który wygłosił obszerny i doskonale ujęty referat o bieżących postulatach świata rzemieślniczego. Referent podkreślił konieczność uznania rzemiosła jako równorzędnego czynnika gospodarczego z przemysłem fabrycznym, handlem i rolnictwem, oraz sformułowania ścisłych przepisów prawnych, ustalających warunki wykonywania rzemiosła na podstawie dowodu uzdolnienia. Dalszym postulatem rzemiosła jest wprowadzenie w ubezpieczeniowych przepisach scaleniowych odrębnych stawek dla rzemiosła oraz poparcie rozwoju rzemiosła w drodze powołania samoistnego funduszu i kredytu rzemieślniczego, opartego na własnym wysiłku rzemiosła przy współudziale państwa. Dalej mówca domagał się pełnego uwzględnienia rzemiosła w dostawach państwowych, poparcia akcji, zmierzającej do podjęcia eksportu wyrobów rzemieślniczych, ukrócenia nielegalnej konkurencji, zlikwidowania zbędnego importu, nowelizacji ustawy przemysłowej w kierunku rozszerzenia kompetencyj Izb Rzemieślniczych i powołania Związku Izb Rzemieślniczych z nadaniem mu charakteru publiczno-prawnego itd.

Po wygłoszeniu powyższych trzech referatów na plenum, komisja przemysłowa podzieliła się na 4 sekcje: przemysłową, handlową, rzemieślniczą i morską. Sekcji rzemieślniczej, która odbywała swe posiedzenia w gmachu Sejmu, przewodniczył Prezes Izby Rzemieślniczej w Warszawie, p. *Antoni Mencel*.

Obrady sekcji rzemieślniczej

W posiedzeniu sekcji rzemieślniczej wzięło udział około 50-ciu delegatów. Przewodniczył p. *A. Mencel*, zapraszając do stołu prezydjalnego: *K. Wendta, E. Namysła i Ch. Rasnera*, a na sekretarza p. *Chrzanowskiego*.

W obradach brali udział: Dyrektor *M. Kandel* i Naczelnik *W. Hauszyld*. Posiedzenie odwiedził również prezes *W. Sławek*, który z wielkiem zainteresowaniem wysłuchał referatu o szkolnictwie zawodowem. Prezesa W. Sławka powitał przewodniczący, A. Mencel, dziękując mu specjalnie za zainteresowanie, okazane rzemiosłu.

Posiedzenie sekcji poświęcone było wysłuchaniu referatów, poruszających najważniejsze zagadnienia.

Poseł *C. Ptasiński* wygłosił interesujące przemówienie o zagadnieniach ustrojowych rzemiosła. Poseł *A. Snopczyński* scharakteryzował rolę samorządu rzemieślniczego. Dyrektor *M. Grzybowski* podkreślił znaczenie unowocześnienia produkcji rzemieślniczej i ułatwienia jej wytrzymania konkurencji wyrobów przemysłu fabrycznego. Mecenas *H. Herszberg* omówił sprawę utworzenia funduszu dla kredytów rzemieślniczych. Prezes *K. Wendt* przedstawił zagadnienie mechanizacji warsztatów rzemieślniczych, wyjaśniając obecny stan rzemiosła spożywczego. Red. *A. Zabęski* omówił celowość racjonalnej propagandy rzemieślniczej. Prezes *A. Mencel* wyjaśnił potrzeby szkolnictwa zawodowego. *E. Namysł* oświetlił sprawę eksportu wyrobów rzemieślniczych. *Ch. Rasner* podkreślił znaczenie czynnika przymusu i dowodu uzdolnienia. Dyr. *W. Prosnowski* zobrazował rolę rzemiosła, jako czynnika równowagi społecznej.

Ponadto sen. *S. Wiechowicz* wyjaśnił sprawę konkurencji warsztatów samorządowych i więziennych, a Prez. *Chodorowski* przedstawił szczegółowo trudną sytuację rzemiosł budowlanych i braki naszego ustawodawstwa budowlanego. W dyskusji zabierali głos liczni mówcy, a o zainteresowaniu obradami najlepiej świadczy fakt, że przeciągnęły się one ponad 6 godzin.

Po wyczerpaniu porządku dziennego wybrano komisję redakcyjną, która przedłożyła rezolucję, jednomyślnie przyjętą przez plenum, opartą na tezach referatu posła *E. Idzikowskiego*.

Zamknięcie Zjazdu

Obrady komisyj trwały przez półtora dnia, poczem dnia 20 maja r. b. zebrało się ponownie plenum, gdzie wygłoszono rezolucje. Z powodu szczupłości miejsca podajemy je w skrócie.

W łonie komisji przemysłowo - handlowej obradowała podkomisja rzemieślnicza, z której obszerniejsze sprawozdanie dajemy poniżej. W ogólnych rezolucjach podkreślano, że podniesienie aktywności gospodarczej nastąpić może w drodze dostosowania się do istniejącego poziomu cen i obrotów. *Interesy przemysłu przetwórczego, zwłaszcza średniego i drobnego winny być uwzględnione w szerszej niż dotąd mierze. Polityka prowadzona* dotąd przez niektóre *kartele*, opierające się na obcym kapitale i nie rozumiejące polskiej racji stanu *winna ulec radykalnej zmianie i podporządkowaniu celom państwowym.*

Po wygłoszeniu rezolucyj obrady Zjazdu ujął syntetycznie p. Minister Matuszewski, poczem p. Prezes Sławek Zjazd zamknął, wzywając obecnych do kontynuowania obrad w poszczególnych dzielnicach i okręgach.

Rzemiosło jest równie ważną gałęzią życia gospodarczego, jak przemysł, handel i rolnictwo

Uchwały Sekcji Rzemieślniczej Zjazdu Działaczy Gospodarczych i Społecznych

TEZA ZASADNICZA.

Rzemiosło stanowi bodaj najliczniejszy odłam ludności przemysłowej w Polsce, zatrudnia bowiem *450 tys.* warsztatów i prawie *1.350 tys.* pracowników. Liczba ogólna osób, pracujących w rzemiośle, wraz z członkami rodzin sięga *3 miljonów osób.* Wartość produkcji rzemieślniczej wynosi około *4 miljardów zł. rocznie.* Rzemiosło wykazuje wyjątkową odporność w zwalczaniu kryzysu ekonomicznego, wypływającą z czynników moralnych i przywiązania do warsztatu pracy. Opierając się na kapitale krajowym, rzemiosło przyczynia się do zwiększenia gospodarstwa narodowego i do zapewnienia Państwu Polskiemu w znacznym stopniu niezależności gospodarczej. Przez swą naturalną łatwość przystosowania się do potrzeb rynku, rzemiosło może odegrać poważną rolę w eksporcie, który stanowi jeden z ważnych czynników złagodzenia kryzysu gospodarczego i podniesienia dobrobytu kraju. W pracowniach rzemieślniczych ogniskują się przeważnie wielkie możliwości obrony Państwa, łączące się z tradycyjnym patrjotyzmem warstw rzemieślniczych.

Najważniejsze postulaty rzemiosła

Biorąc zatem pod uwagę znaczenie gospodarcze i społeczne rzemiosła w kraju —

Sekcja rzemieślnicza jednomyślnie stwierdza, iż w celu wzmożenia zdolności produkcyjnej rzemiosła, niezbędne jest:

I. W ZAKRESIE POLITYKI GOSPODARCZEJ.

1. *Uznanie rzemiosła, jako równorzędnego czynnika w życiu gospodarczem kraju z przemysłem fabrycznym, handlem i rolnictwem.*
2. Ułatwienie rzemiosłu otrzymywania publicznych *dostaw i robót.*
3. Ustawowe uregulowanie zagadnienia zwalczania *nieuczciwej konkurencji* warsztatów nielegalnych, oraz warsztatów więziennych, szkolnych i samorządowych.
4. Ścisłe sformułowanie przepisów prawnych, ustalających warunki *wykonywania rzemiosła na podstawie dowodu uzdolnienia.*
5. Przystosowanie *prawa o spółdzielniach* do warunków produkcji rzemieślniczej.

II. W ZAKRESIE POLITYKI PODATKOWEJ I SOCJALNEJ.

1. Rozpoczęcie planowych prac przy współudziale samorządu gospodarczego rzemiosła, mających na celu *wprowadzenie scaleniowej ustawy podatkowej dla przedsiębiorstw rzemieślniczych.*
2. Wprowadzenie odrębnych stawek dla rzemiosła w *ubezpieczeniowych przepisach scaleniowych,* uwzględniając specjalny charakter pracy w przedsiębiorstwie rzemieślniczem oraz nieznaczny stopień niebezpieczeństwa.

III. W ZAKRESIE POLITYKI FINANSOWEJ.

1. Poparcie rozwoju rzemiosła przez powołanie samoistnego *funduszu i kredytu rzemieślniczego,* opartego na własnym wysiłku rzemieślników przy współudziale Państwa.
2. Racjonalny *podział kwot, powstających z dodatków do świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych między instytucjami samorządu gospodarczego.*

IV. W ZAKRESIE POLITYKI ORGANIZACJI RZEMIOSŁA:

1. Oparcie organizacyj zawodowych rzemiosła o *nowoczesny przymus organizacyjny* w celu ich usprawnienia i wzmocnienia oraz przystosowania do nowoczesnych wymagań gospodarczych.
2. Powołanie *Związku Izb Rzemieślniczych,* przy rozszerzeniu kompetencyj Izb Rzemieślniczych w zakresie uprawnień gospodarczych, w celu skoordynowania działalności Izb.

V. W ZAKRESIE SZKOLNICTWA DOKSZTAŁCAJĄCEGO.

Wprowadzenie dokształcania *systemem korespondencyjnym* w celu umożliwienia zdobycia wiedzy młodzieży rzemieślniczej, pozbawionej możności uczęszczania do szkół dokształcających.

Uregulowanie sprawy egzaminów czeladniczych

W trzy dni po przyjęciu przez Pana Wice-Ministra K. Pierackiego, delegacja Rady Izb Rzemieślniczych Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego powiadomiło Radę Izb Rzemieślniczych pismem Nr. 111. R. P. 871/33 z dnia 26 kwietnia 1933 r., „że w najbliższym okresie czasu pojawi się rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, regulujące poruszoną *sprawę egzaminów na czeladnika* w memorjale Rady Izb Rzemieślniczych".

W niedalekiej przyszłości zostanie ogłoszone przeto nowe rozporządzenie, normujące egzaminy czeladnicze w formie uproszczonej.

W nowym okresie obowiązywania rozporządzenia wszyscy kandydaci do egzaminu czeladniczego *winni pośpieszyć ze składaniem podań o dopuszczenie do egzaminu czeladniczego do właściwych Izb Rzem-*

Szewcy domagają się ustawowej ochrony rzemiosła obuwniczego

UCHWAŁY ZJAZDU ZWIĄZKU CECHÓW SZEWSKICH W WARSZAWIE

W dniu 21 maja odbyło się w Warszawie w lokalu Związku Rzem. Chrześc. Zgromadzenie Związku Chrześcijańskich Cechów Szewców i Cholewkarzy, obejmującego miasto Warszawę oraz województwa Warszawskie, Białostockie, Kieleckie, Lubelskie i Łódzkie. Zgromadzenie zagaił p. Władysław Dobrzyński, starszy cechu szewców warszawskich, witając przedstawicieli władz, organizacyj społecznych, prasy oraz delegatów. Przemówienia powitalne wygłosili pp. Dr. Jung, Instruktor Korporacyj Przemysłowych i Rzemieślniczych na m. st. Warszawę, przedstawiciel Rady Izb Rzemieślniczych p. L. Piekarski, prezes Izby Rzemieślniczej w Warszawie p. Antoni Mencel, przedstawiciel Centralnego Towarzystwa Rzemieślniczego i redaktor Gazety Przemysłowo - Rzemieślniczej p. inż. Kwasieborski oraz przedstawiciel Związku Rzemieślników Chrześcijan: Wiceprezes p. Jan Mencel. Na przewodniczącego Zgromadzenia powołano przez aklamację p. Władysława Dobrzyńskiego, na sekretarza p. Władysława Rekwarta a do Prezydjum — pp. Mironowicza J., Pietruszewskiego St., Nowickiego P., Jakubca J. z Łodzi, Dźwigalskiego J. z Częstochowy, Laura J. z Wocławka, Brudka J. z Kielc, Kornackiego K. z Białegostoku i Kozłowskiego Fr. z Lublina.

Po odczytaniu i zatwierdzeniu protokułu zjazdu delegatów Chrześcijańskich Cechów Szewców i Cholewkarzy odbytego w dniu 2 sierpnia 1931 r., sprawozdanie z działalności Komitetu Organizacyjnego i Zarządu Związku złożył p. Wł. Dobrzyński. W sprawozdaniu tem zobrazowano działalność Komitetu i zarządu do chwili zatwierdzenia statutu Związku w dniu 27 grudnia 1932 r., pracę nad zorganizowaniem Związku, zwołaniem Zgromadzenia, prace nad projektem ustawy o ochronie szewctwa, memorjały w sprawach zawodowych i t. p. Sprawozdanie zostało przyjęte przez zebranych z uznaniem dla organizatorów Związku.

W następnym punkcie porządku obrad powołano do zarządu pp. Dobrzyńskiego Wł., Mironowicza Jul., Pietruszewskiego St. Rekwarta Wł., Święckiego S. — wszystkich z Warszawy oraz Jakubca J. z Łodzi i Dźwigalskiego J. z Czestochowy, na zastępców wybrano pp. Nowickiego P. z Warszawy, Laura J. z Włocławka, Brudka J. z Kielc, Kornackiego K. z Białegostoku, Kozłowskiego Fr. z Lublina.

Po zatwierdzeniu budżetu na rok 1933 wygłoszone zostały referaty.

REFERATY.

Referat o położeniu ogólnem rzemiosła szewckiego wygłosił p. Paweł Nowicki, który poruszył sprawę dawnego eksportu obuwia do Rosji oraz możliwości obecnych wywozu, omawiając stan dzisiejszej wytwórczości warsztatowej.

Sprawę o ochronie produkcji szewckiej zreferował p. H. Niedźwiedzki obrazując przebieg starań o wydaniu tej ustawy, wysiłki Związku oraz zaznaczając konieczność jaknajszybszego jej ukazania się.

Referat w sprawach podatkowych, wypowiedziany przez p. Niedźwiedzkiego wskazał na nadmierne obciążenie rzemiosła podatkami, niejednokrotnie niesprawiedliwe wymiary i bezwzględne egzekucje, niszczące warsztaty pracy.

Referat o szkolnictwie zawodowem wygłosił p. W. Dobrzyński, wskazując na konieczność dostosowania szkolnictwa zawodowego do potrzeb warsztatów pracy.

W dyskuski zabierali głos pp. Sutarzewicz z Wielunia, Trzebiński z Gąbina, Wejhert z Lipna, Domaguła z Siedlec, Laur z Włocławka, Zielonkiewicz z Sochaczewa, Białeński z Wocławka, dr. Winiarski z Poznania, Bzalski z Nasielska, Dobrzyński z Góry Kalwarji, Radkiewicz z Mszczonowa, Małecki z Mławy i Kupecki z Płocka.

Uchwalono następujące rezolucje:

REZOLUCJE ZJAZDU.

1) Zebrani w dniu 21 maja 1933 r. na Zgromadzeniu Zw. Chrześc. Cechów Szewców i Cholewkarzy delegaci cechów szewców zwracają się do Ministerstwa P. i H. z prośbą o jaknajrychlejsze wprowadzenie ustawy o ochronie szewctwa i cholewkarstwa, która położyłaby tamę nadmiernej mechanizacji produkcji i zmniejszyła bezrobcie w zawodzie szewckim.

Równocześnie zebrani proszą M. P. i H. o niewydawanie pozwoleń na otwieranie mechanicznych warsztatów reparacyjnych obuwia, pozbawiających wykwalifikowanych pracowników ostatnich zarobków, niezbędnych do utrzymania się przy życiu.

2) Zebrani zwracają się do Min. P. i H., aby zechciało ono zapobiec nadmiernemu przywozowi obuwia zagranicznego, które zalewając rynek polski pozbawia pracy i zarobku szewca polskiego oraz przyczynia się do pogorszenia naszego bilansu handlowego.

3) Uznając, iż polska wytwórczość szewcka posiada duże możliwości eksportowe Zgromadzenie wzywa Zarząd Związku, aby zajął się tą sprawą wszechstronnie, uważając, iż bez pomocy państwa w dziale specjalnych kredytów eksportowych, ułatwienie zbytu, realizacji sprzedaży oraz bez stworzenia zdrowych i silnych podstaw finansowych eksportu, rzemiosło szewckie nie bedzie mogło samo pokonać stojących przed nim trudności.

4) Wobec stałego pomijania firm rzemieślniczych przy dostawach państwowych i samorząd., Zgromadzenie zwraca się do władz państwowych z prośbą

o możliwie najprędsze wydanie rozporządzenia, dopuszczającego rzemiosło do rzeczywistego udziału w dostawach.

5) Ponieważ zryczałtowany podatek obrotowy opiera się na wymiarach z lat 1928 — 30, które były niewspółmiernie lepsze od roku 1932 i 1933, przeto Zgromadzenie Związku Chrześc. Cechów Szewców i Cholewkarzy zwraca się do władz państwowych, aby zechciały obniżyć stosowaną do tej pory stopę podatkową do 0,5%, co jest konieczne dla uratowania drobnych warsztatów pracy.

6) Dowolność nadmiernych wymiarów podatkowych czyni dotychczas stosowaną obniżkę stopy podatku obrotowego zupełnie zawodną i nie dającą realnych korzyści życiu gospodarczemu, Zgromadzeni wypowiadają się przeciwko nadmiernemu obciążaniu warsztatów rzemieślniczych podatkami i wyrażają przekonanie, że w interesie państwa leży, aby wymiar podatku był najsprawiedliwszy, a egzekucje nie niszczyły gospodarczo podatników.

7) Wobec niejednokrotnego nakładania niezgodnych z ustawą ciężarów podatkowych, jak np. zmuszanie do wykupywania świadectw handlowych IV kategorji na handel jarmaczny, Zgromadzenie wzywa Zarząd Związku, aby zwrócił się do Min. Skarbu o autorytatywne wyjaśnienie podległych mu władzom, że takie postępowanie szkodzi zarówno państwu jak i życiu gospodarczemu.

W wolnych wnioskach przyjęto rezolucje, upoważniające Zarząd do przyznawania ulg w opłacie wpisowego i składek, poczem obrady zakończono.

W tym samym dniu odbyło się posiedzenie Zarządu, na którem Zarząd ukonstytuował się w następujący sposób: na przewodniczącego wybrano p. *Władysława Dobrzyńskiego*, na zastępcę przewodniczącego p. *S. Święckiego*, na sekretarza — p. *St. Pietruszewskiego*, na zastępcę sekretarza p. *Wł. Rekwarta*, na skarbnika p. *Mironowicza*, a na jego zastępcę p. J. Jakubca, członkiem zarządu jest p. *J. Dźwigalski*.

Prace Rady Izb Rzemieślniczych

IZBY RZEMIEŚLNICZE POWINNY MIEĆ PRAWO PRZEDSTAWIANIA LIST KANDYDATÓW NA ŁAWNIKÓW I ZASTĘPCÓW ŁAWNIKÓW SĄDÓW PRACY I SĄDÓW OKRĘGOWYCH.

Na skutek zapytań przez niektóre Izby Rzemieślnicze w sprawie memorjału Rady Nr. 2. 711. 1632/32 z dnia 9 września 1932 r. skierowanego do Ministerstwa Sprawieliwości, Ministerstwa Opieki Społecznej i Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Rada Izb Rzemieślniczych R. P. wyjaśnia, że do dnia dzisiejszego nie nastąpiła nowelizacja Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o sądach pracy, a przeto Izby Rzemieślnicze nie zostały jeszcze zrównane w prawach z Izbami Przemysłowo - Handlowemi i Izbami Rolniczemi, jakie tym Izbom nadaje art. 12 powyższego rozporządzenia, jeżeli chodzi o zgłaszanie list kandydatów na ławników sądów pracy.

Rada Izb Rzemieślniczych R. P. czyni w dalszym ciągu starania ażeby wnioski zawarte w tej memorjale skierowanym do zainteresowanych Ministerstw zostały całkowicie uwzględnione.

NIEDOMAGANIA PRZY EGZAMINACH MISTRZOWSKICH.

Izba Rzemieślnicza w Grudziądzu sygnalizuje Radzie Izb Rzemieślniczych pewne niedomagania, jakie mają miejsce przy składaniu egzaminów mistrzowskich. Zasadniczo każda Izba Rzemieślnicza egzaminuje kandydatów, którzy prowadzą samoistnie warsztat w jej okręgu. Według relacyj Izby Rzemieślniczej w Grudziądzu zaszły wypadki: że kandydaci nie posiadając wszystkich papierów niezbędnych do przystąpienia do egzaminu mistrzowskiego lub tego egzaminu nie złożyli, wyjechali do innej Izby i tam powtórnie próbowali szczęścia celem uzyskania dyplomu mistrzowskiego.

Rada Izb Rzemieślniczych rozpisała ankietę na skutek wniosku Izby Rzemieślniczej w Grudziądzu, ażeby ujednostajnić metodę pracy przy dopuszczaniu i egzaminowaniu kandydatów ubiegających się o dyplom mistrzowski.

O USTRÓJ SZKÓŁ DLA POSZCZEGÓLNYCH PRZEMYSŁÓW.

Izby Rzemieślnicze nadsyłają odpowiedzi na tezy, przesłane przez Radę Izb i opracowane przez Ministerstwo W. R. i O. P. a dotyczące ustroju szkół dla:

1) przemysłu drzewnego,
   a) podgrupy przemysłowo — leśnej,
   b) „ stolarskiej,
   c) „ stelmasko — kołodziejskiej,
   d) „ bednarskiej,
   e) „ koszykarskiej,
2) przemysłu garbarskiego,
3) szkół poligraficznych,
4) szkół włókienniczych,.

Niezależnie od powyższych projektów ustroju szkół, npracowanych przez Ministerstwo W. R. i O. P. Izby Rzemieślnicze otrzymały tezy z Rady opracowane przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu, a dotyczące szkolnictwa technicznego.

Tezy Ministerstwa W. R. i O. P. były już przedmiotem ograd na posiedzeniach w Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej w dniach 1-go, 2-go, 4-go maja br.

W tych posiedzeniach brali udziel przedstawiciele rzemiosła, delegowani przez Radę Izb Rzemieślniczych.

Każdy z projektów ustroju szkół dla poszczególnych przemysłów będzie przedmiotem memorjału Rady, w którym Rada sprecyzuje w formie ostatecznej postulaty rzemiosła.

Poradnik prawny i zawodowy

CECH GARNCARZY W IŁŻY. — *Sprzedaż wyrobów na rynku.*

W myśl okólnika Min. Skarbu z dnia 29 marca 1927 roku L. D. P. O. 3926/III (Dz. Urzęd. Min. Sk. 1927 Nr. 12, poz. 142 str. 192) przedsiębiorca nie opłaca osobnego świadectwa na prawo sprzedaży swych wyrobów, jeżeli w dnie targowe wychodzi z niemi na rynek, a w tym czasie jego stały zakład (np. garncarska wytwórnia) jest zamknięty lub nieczynny.

Nadto Sąd Najwyższy wyjaśnił, że wytwórca ręczny (np. bednarz), sprzedający na rynku w dnie targowe swe wyroby, choćby nawet nie opłacał świadectwa przemysłowego od swego warsztatu, nie ma obowiązku wykupienia osobnego świadectwa przemysłowego IV kategorji na prawo sprzedaży swych wyrobów na rynku (Orzeczenie S. N. z roku 1932 w sprawie N. 227 II K.).

P. R. R. W GRODNIE. — *Brukarstwo oraz farbiarstwo odzieży* stały się rzemiosłami od daty 13 kwietnia 1933 roku, to jest od dnia ogłoszenia w Nr. 26 „Dziennika Ustaw" rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 21 marca 33 o uznaniu tych zajęć za rzemiosła. Kto przed 13 kwietnia r. b. zawodowo trudnił się brukarstwem lub farbiarstwem odzieży czy jej chemicznem czyszczeniem, zachowuje prawa nabyte na podstawie poprzednich przepisów, powinien jednak przedłożyć władzy przemysłowej I Instancji zaświadczenie gminy lub magistratu, że przed 13 kwietnia samodzielnie prowadził roboty brukarskie (wykładanie dróg i ulic płytami i kostkami kamiennemi, drewnianemi oraz klinkierem) albo prowadził samodzielnie przedsiębiorstwo „chemicznego czyszczenia i farbowania odzieży i skórek futrzanych".

PAN JAN F. w W. — *Charakter rzemiosła budowlanych* mają obecnie rzemiosła murarskie, ciesielskie i kamieniarskie, gdyż mistrzowie tych rzemiosł mają mieć wyłączne uprawnienie do wykonywania głównych robót na budowach a nawet w niektórych wypadkach mają robić plany budowlane. Rzemiosło betoniarskie i ślusarskie wykonują na budowach roboty dodatkowe, podobnie jak stolarstwo, a zatem ściśle budowlanemi rzemiosłami nie są i dotąd jeszcze specjalnej ochrony swych uprawnień na budowach nie wymagają.

Pożyteczne wydawnictwa

Wyszedł II-gi tom „Orzecznictwa Podatkowego" Najwyższego Trybunału Administracyjnego i Sądu Najwyższego, podatek przemysłowy i dochodowy, zebrany i opracowany przez radcę skarbowego Br. Hasfelda obejmujący rok 1932, w cenie zł. 12.—

Pierwszy tom obejmuje rok 1924—1931 cena zł. 15.— I-szy i II-gi tom jest niezbędny przy opracowaniu spraw podatkowych.

Piśmienne zamówienia kierować do dnia 15-go czerwca 1933 r. do Sekretarjatu Rady Izb Rzemieślniczych, Warszawa, Św. Teresy 2. Po tym terminie do Okręgowej Izby Skarbowej w Warszawie, Żelazna 14, pok. 32.

GDZIE NABYĆ STATUT WYTWÓRNI CECHOWEJ.

Każdy cech może przyczynić się do zwiększenia obrotów swych członków prze założenie wytwórni cechowej, której celem jest organizacja produkcji i zbytu wyrobów rzemieślniczych. Wytwórnia cechowa daje ponadto możność zaopatrywania członków w potrzebne urządzenia warsztatowe i surowce oraz umożliwia wyszukiwanie jak najkorzystniejszych źródeł zbytu wytwarzanych wyrobów.

Każdy cech winien posiadać własną wytwórnię cechową.

Wytwórnie cechowe umożliwiają członkom cechu branie udziału w dostawach państwowych i samorządowych, a przy dostawach tego rodzaju uzyskuje Wytwórnia Cechowa łatwiej kredyty przeznaczone dla rzemiosła, aniżeli poszczególny rzemieślnik.

Izba Rzemieślnicza w Poznaniu poleca gotowe drukowane *Statuty Wytwórni Cechowej* po cenie — 1 egz. 50 gr.

Drukowane Deklaracje przystąpienia do Wytwórni Cechowej po cenie — 1 egz. 5 gr.

Na życzenie wysyła Izba Rzemieślnicza w Poznaniu bezpłatne pouczenia o założeniu Wytwórni.

Ponadto Izba Rzemieślnicza posiada stale na składzie następujące druki:

Statut Cechu po cenie — 1 egz. 50 gr.

Umowa o naukę pomiędzy mistrzem a uczniem po cenie — 1 egz. 20 gr.

Umowa o naukę pomiędzy ojcem i synem (zgłoszenie) po cenie — 1 egz. 20 gr.

Świadectwo ukończenia nauki w rzemiośle, potwierdzone przez Cech po cenie — 1 egz. 10 gr.

Poświadczenie odbytej nauki, wystawione przez mistrza i potw. przez Urząd gmin. po cenie — 1 egz. 10 gr.

Zgłoszenie do Izby Rzem. terminatorów wpisanych w Cechu po cenie — 1 egz. 10 gr.

Odmeldowanie terminatorów z listy cechowej do Izby Rzemieślniczej po cenie — 1 egz. 10 gr.

Arkusze, zawierające zgłoszenie terminatorów do listy uczniów w cechu, (będące zarazem ewidencją dla Cechu) po cenie — 1 egz. 10 gr.

Zamówienie uprasza się kierować do Izby Rzemieślniczej w Poznaniu za poprzedniem uiszczeniem należności na konto P. K. O. Nr. 203 614.

Izba Rzemieślnicza w Poznaniu.